Травень 2023 Выпуск 1

Імбрычак радасці

Ілюстрацыя Арцёма, выкананая з дапамогай нейрасеткі.

У першым выпуску:

Горад пельменяў

Вершы хоку

Калі дарослыя былі дзецьмі

Мая калекцыя манет

Нашы гадаванцы: Вавёрка, Шашка, Яша, Гірык, Цвічок, Морс, Жужа,Оскар, Сіма

Рэкі Беларусі

Мора Герадота

Вітаем усіх добрых людзей!

Мы, беларускія дзяўчаткі і хлопцы, разляцеліся па розных куточках планеты Зямля. Але аб'ядноўвае нас усіх вясёлы нораў, няўтрымная цікаўнасць да жыцця і жаданне ствараць гэтую газетку.

Запрашаем вас сесці з намі пры агульным стале і выпіць незвычайную гарбатку з імбрычка радасці. Мы запарым для вас духмяны напой з фантастычных казак, цікавых артыкулаў ды інтэрв'ю, кранальных вершаў, захапляльных апавяданняў, смешных анекдотаў і смачных рэцэптаў.

У стварэнні першага нумару газеты прымалі ўдзел: Уладзь, Маруся, Фрося, Мікалай, Ліза, Міша, Міхась, Света, Люся, Арцём, Мікалай, Ваня, Міра, Соф'я.

ГОРАД ПЕЛЬМЕНЯЎ

Казку напісалі Арцём, Уладзь, Міхась, Ваня, Міша, Ліза, Ніка, Люба

Ніхто ўжо дакладна не ўзгадае, адкуль узяўся той рондаль з вадой. Гіганцкі, металічны, самотны, ён стаяў пасярод пустэльні. Але факт: аднойчы рондаль пачаў разаграявацца. З кожнай хвілінай вада награвалася ўсё больш і больш, пакуль не здарыўся сапраўдны цуд: у рондалі нешта з’явілася! Гэтым “нешта” быў першы пельмень. Мяккі, безабаронны, тоўсценькі, не надта разумны, але ж надзвычай добры. Меў ён нораў вясёлы і лагодны. Можа, менавіта праз сваю незласлівасць атрымаў той першы, а потым кожны наступны пельмень, дар – 9 жыццяў.

Прайшло зусім мала часу, і ўжо ў рондалі весела булькалі шматлікія нованароджаныя пельмешкі. Кругленькія і энэргічныя, яны радаваліся кожнаму новаму дню.

А як мінуў яшчэ нейкі час, заснавалі пельмені цэлы горад. Усіх жыхароў яднала адна і тая ж рыса: кожны пельмень быў справядлівы. На жаль, дабрабыт суседа часта выклікае не захапленне, а зайздрасць. Людзі, што жылі недалёка, не маглі змірыцца з радасным, вольным і справядлівым ладам суседзяў.

Як той кіпень у рондалі, булькатала зайздрасць нападнікаў. Нарадзіўся ў іх падступны план: скрасці рондаль, каб не нараджаліся новыя маляткі-пельмяткі, а тых пельменяў, якія ўжо існуюць, з’есці ці, прынамсі, панадкусваць.

Хутка здрадліва напалі зайздроснікі на мірны горад. Разгубіліся спярша пельмені. Кінуліся ў лес, шукаючы схованку. Спатрэбілася цэлая ноч, каб адысці ад першага шоку. А з першымі промнямі сонца ўбачылі пельмені, што бяда аб’яднала іх, і што толькі талакой перамогуць. Акрамя таго, звярнуліся пельмені за дапамогай да сяброў-суседзяў – катлет.

Адным вялікім гуртом рушылі хаўруснікі ў горад. Падступныя нападнікі былі яшчэ ў цэнтры, дзе спрабавалі зрушыць велізарны рондаль. Накінуліся пельмені і катлеты на людзей. Распачалася жорсткая бойка. Нарэшце, нападнікі былі выціснутыя з горада.

Многія жыхары загінулі. Але вы, вядома, памятаеце пра чароўны дар пельменяў: кожны з іх меў па 9 жыццяў. Таму неўзабаве ўсе раны абаронцаў горада загаіліся, і пельмені адрадзіліся яшчэ лепшымі. Многія з іх аддалі па адным жыццю катлетам, каторыя не мелі такога чароўнага дару.

У памяць аб перамозе справядлівасці над зайздрасцю паўстаў у самым сэрцы пельменнага горада велічны помнік: стомленыя, але шчаслівыя пельмешкі абдымалі адно аднаго.

Вядома, бяда змяніла нашых герояў. Найперш, убачылі яны, што здолелі перамагчы толькі дзякуючы згуртаванасці і супольнай барацьбе. Таксама зразумелі пельмені, як важна, каб было іх шмат, таму па ўсім горадзе сталі ўзнікаць новыя рондалі, дзе нараджаліся маленькія тлусценькія смяшлівыя пельмешкі.

З радасцю і лагодай сустракалі іх дарослыя пельмені, каб шчасліва і годна правесці кожны дзень свайго пельменнага жыцця.

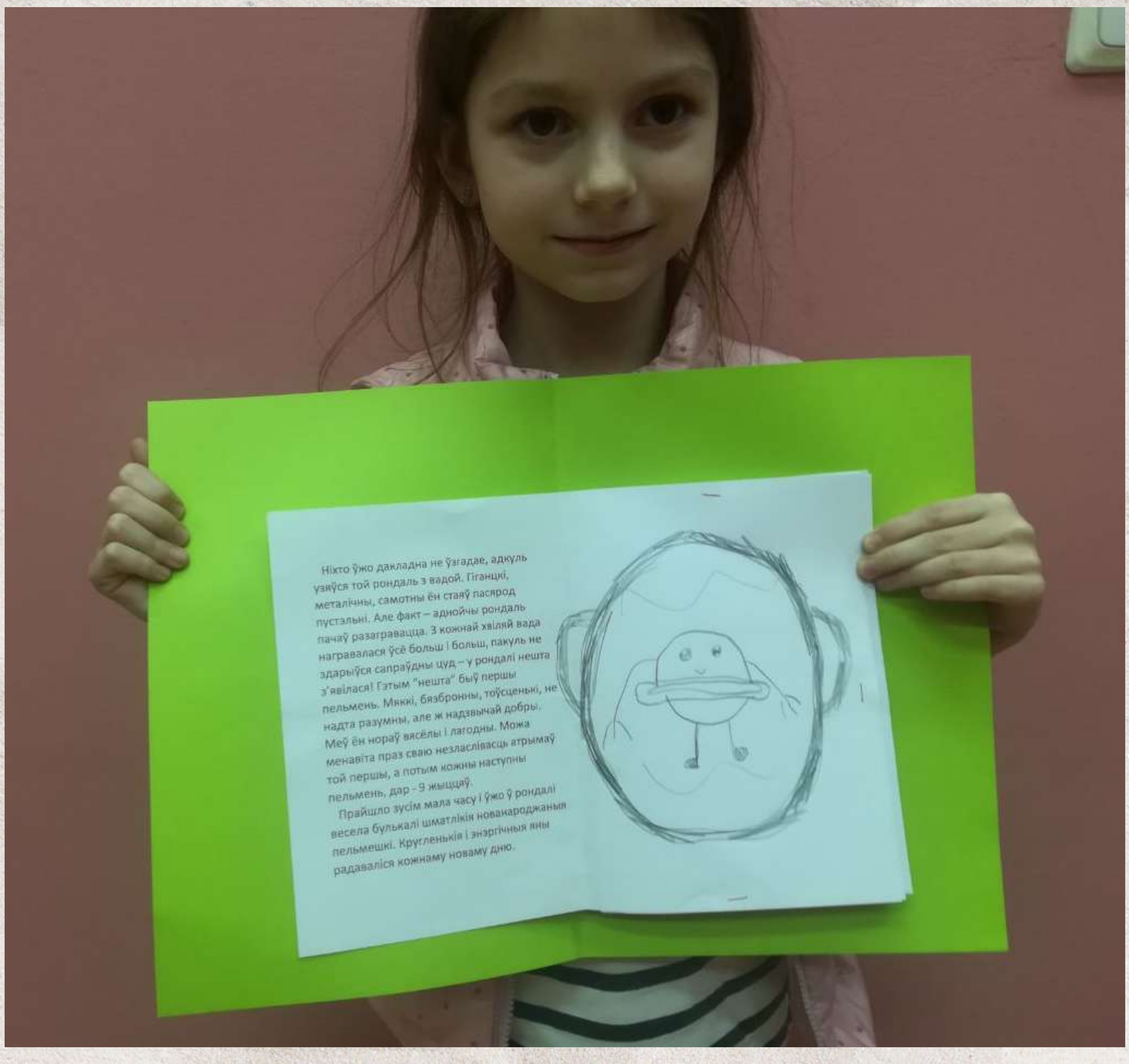

ПРАЦЯГ БУДЗЕ...

НАШЫ ХАЙКУ

Хайку ці хоку - японскія вершы, вядомыя ўжо больш за 700 гадоў. Паэтку ці паэта, якія пішуць хайку, называюць *хайдзін.* Найбольш знаным японскім хайдзінам быў *Мацуа Басё*.

Звычайна хайку складаецца з трох радкоў. У хайку гаворка заўсёды ідзе пра прыроду ды абавязкова ёсць указанне на пару года. Хайку заўсёды пішуць у часе цяперашім, бо галоўная задача яго - "схапіць", "сфатаграфаваць" імгненне прыроды словам.

Сцюжа
моцная, белая, халодная
дзьме на ўсё і ўсіх - снег нясе.

Снег
халодны, мяккі, беласнежны
вельмі доўга спіць.

Сняжынка
белая, маленькая, халодная
ляціць на Поўнач.

Снег
халодны, белы, вясёлы
радуе ўсіх.

Падснежнік
белы, духмяны, маленькі
расце ў лясочку.

Кветкі
каляровыя, духмяныя, маладыя
растуць у цудоўным садзе.

КАЛІ ДАРОСЛЫЯ БЫЛІ ДЗЕЦЬМІ...

Ці цікава вам, якія смешныя і забаўныя гісторыі адбываліся з вашымі настаўнікамі ды бацькамі ў дзяцінстве?

Нам цікава! Таму дзяўчаты Мар'я і Фрося распыталі дарослых пра іх дзяцінства.

І вось што даведаліся...

Размоўца (інтэрв'юерка) - Мар'я

Рэспандэнтка (інтэрв'юіруемая) - настаўніца беларускай мовы Вольга Краўчанка

Мар’я: Вольга, распавядзіце, калі ласка, цікавую гісторыю са свайго дзяцінства.

Вольга: Аднойчы, калі я вучылася ў трэцім класе, захварэла наша самая любімая настаўніца - Мар'я Іванаўна. Мы з аднакласнікамі вельмі сумавалі без яе. І вось што прыдумалі... Зусім без дарослых усе дзеці трэцяга класа сабраліся, знайшлі яе адрас і пайшлі наведаць Мар'ю Іванаўну проста ў яе дома. Калі мы прыйшлі, яна была вельмі ўзрадаваная і адразу напаіла нас гарбатай. Толькі чамусьці наша настаўніца была крыху збянтэжаная... Гэта цяпер я разумею, што мы заваліліся да яе ў госці такім вялікім натоўпам зусім без папярэджання, каб проста сказаць, як мы без яе сумавалі. Мар'я Іванаўна пасля такога візіту праз тыдзень вярнулася да нас і сказала, што яна была вельмі радая прыняць нас у гасцях і менавіта праз гэта так хутка ачуняла.

Размоўца (інтэрв'юерка) - Фрося
Рэспандэнт (інтэрв'юіруемы) - тата Дзяніс

Фрося: Тата, распавядзі, калі ласка, смешную гісторыю са свайго дзяцінства.

Тата Дзяніс: Гэтая гісторыя здарылася са мной, калі я вучыўся ў шостым класе. Я дапамагаў тату будаваць лецішча. Нечакана яго папрасілі пад’ехаць дапамагчы іншым людзям. Я чакаў тату каля дзвюх гадзін і, урэшце, вырашыў паехаць дадому на ровары самастойна. Паколькі ключ ад лецішча быў толькі адзін, а мы з бацькам не дамовіліся, дзе яго пакінуць адзін аднаму, то я вырашыў напісаць фарбай на самым доме вялікімі літарамі “таемную” інфармацыю: “Ключ пад пнём”.

МАЯ КАЛЕКЦЫЯ МАНЕТ

Аўтар Уладзь

Я люблю збіраць розныя рэчы. Ёсць у мяне і карты “Пакемон”, і карты з футбалістамі, і фанцікі “Турба”.

Але мая любімая калекцыя – гэта калекцыя манет. У ёй ужо 155 экзэмпляраў! Паходзяць манеты з краін Еўропы, Азіі, Афрыкі, Аўстраліі, Паўночнай і Паўднёвай Амерык. Атрымліваецца, з усіх кантынентаў, акрамя Антарктыды.

Самыя далёкія ды экзатычныя краіны, з якіх я маю свае манеты, – гэта Сурынам, Кенія, Сінгапур, Карыбы, Філіпіны, Індыя, Непал, Сейшэлы, ААЭ.

Самыя старыя манеты ў маёй калекцыі датуюцца 1905 г. (Бельгія), 1909 г. (Вугоршчына), 1923 і 1929 г. (Польшча), 1940 г. (Германія).

Калекцыю яшчэ ў дзяцінстве пачала збіраць мая маці, а я павялічыў яе ў тры разы. Зазвычай, папаўняю сваю калекцыю манетамі, што атрымліваю ад сяброў і знаёмых, якія прыязджаюць да бацькоў у госці. Акрамя таго, я купляю манеты на свае кішэнныя грошы ў спецыяльных крамах.

НАШЫ ГАДАВАНЦЫ

Аўтар Мікалай

Вавёрка

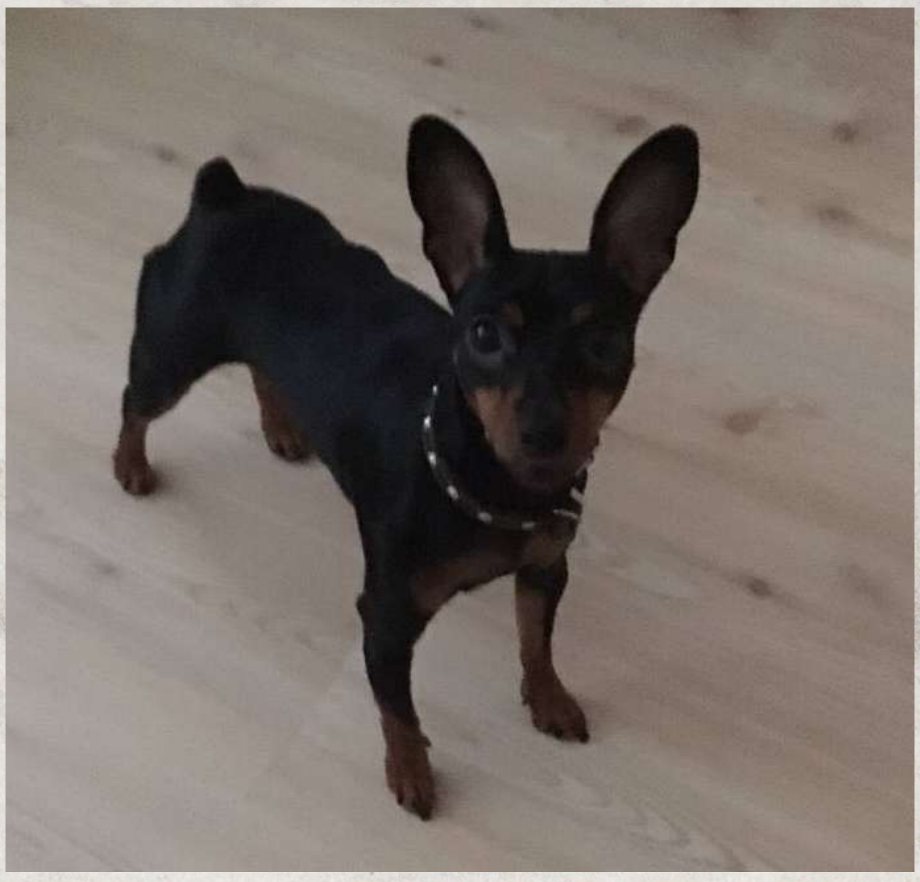

У мяне дома жыве сабака-дзяўчынка, яе завуць Вавёрка. Вавёрка з’явілася ў нас у 2019 годзе. Калі тата паехаў да заводчыка выбіраць гадаванца, то спачатку хацеў набыць іншага сабаку, але наша Вавёрка не разгубілася і весела аблізала тату. Вядома, пасля такога вітання тата абраў менавіта яе.

Вавёрка вельмі актыўная, таму больш за ўсё любіць гуляць на вуліцы. Вавёрка здольная бегаць надзвычай доўга!

Аўтарка Мар'я

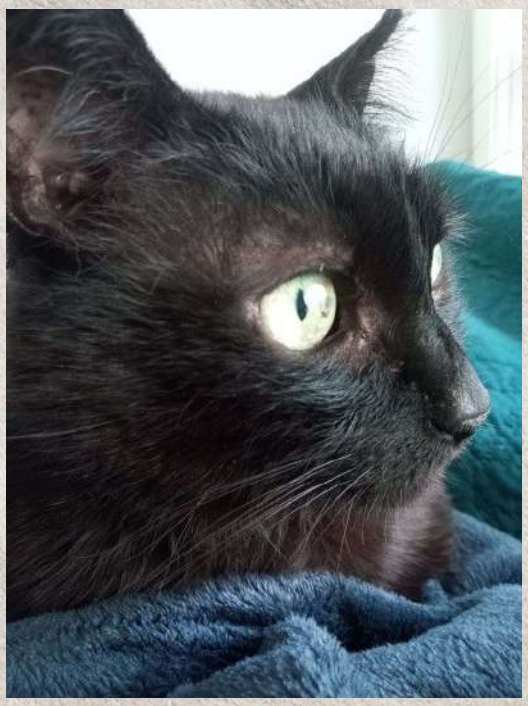

Шашка

Як можна гуляць у адну шашку? Проста: пагуляць з нашым катом Шашкай. Безумоўна, ёсць і іншыя варыянты гэтага імя, напрыклад: Шаша, Шаха, Шашэнька ці Мя (гэтым імем ён сам сябе назваў). Раней у прытулку нашага ката звалі Спікер ці Булачка, але цяпер, напэўна, ён ужо не памятае ані прытулку, ані сваіх ранейшых імёнаў.

Але гэта не так значна, як тое, адкуль жа ён у нас з’явіўся. Шашка эміграваў разам з іншымі катамі з прытулку. Ну, і валанцёрамі, вядома, бо ён, здаецца, не мае пасведчання кіроўцы.

Таксама ў Шашкі ёсць адна дзіўная звычка. Калі ў вас жыве кот, то вы, пэўна, ведаеце, што каты не надта шмат мяўкаюць, але Шашка надзвычай гаваркі. У кватэры толькі і чутно: «Мя!», «Мяааааааааа!» ці «Мяааў!». А як Шашка выглядае, вы ўбачыце на здымках у артыкуле.

НАШЫ ГАДАВАНЦЫ

Аўтар Міша

Яша

Наш гадаванец – гэта яшчарка барадатая агама. Завуць нашага любімца Яша. У дзевяць гадоў я атрымаў яго ў падарунак. Яшу цяпер два гады. Яго любімая гульня – бегаць па доме і вывучаць прастору ў ім. Харчуецца наш гадаванец агуркамі, чарвякамі і цвыркунамі.

Аднойчы мы пакінулі Яшу без нагляду і ён вельмі надзейна схаваўся каля скрыні. Як жа доўга мы яго шукалі!

Я люблю браць Яшу на рукі ці калені ды гладзіць.

Аўтарка Англеліна

Гірык

Нашага гадаванца завуць Гірык. Яму 8 гадоў. Наш Гірык мае шэрую поўсць і аранжавыя вочы. Я не ведаю, адкуль ён у нас з'явіўся, таму што Гірык старэйшы за мяне. Шчыра кажучы, Гірык мне не вельмі падабаецца, бо ён любіць драпаць мае ногі.

Гірык мае дзіўную звычку – аблізваць мае валасы, таму што я пахну цукеркамі. Пры гэтым ён гучна вуркоча і не дае мне спаць.

Наш гадаванец любіць ласавацца каўбаскай.

Цяпер Гірык жыве ў бабулі Соні на вёсцы. Там ён кожны дзень палюе на мышэй, кратоў, птушак і нават змей, а пасля прыносіць іх у хату. Бабуля Соня ўвесь час выкідае здабычу Гірыка, бо не ўмее яе гатаваць. Калі мы купім дом у Польшчы, то абавязкова забярэм яго да сябе.

НАШЫ ГАДАВАНЦЫ

Аўтарка Мар'я

Цвічок

Аднойчы каля дому я ўбачыла нічыйную котку з малым рудым кацянём. Яны жахаліся людзей. Было відаць, што котка і кацяня хочуць есці. Я пачала кожны дзень прыносіць ім кашэчыя ласункі. Паступова яны ўсё менш мяне баяліся.

Але аднаго разу мама котка знікла. Тады я забрала кацяня дадому і дала яму імя Цвічок. На той момант у нас ужо жылі два каты, таму я знайшла яму новы дом, дзе Цвічка любяць і песцяць.

Аўтарка Міра

Морс

У мяне дома жыве сабака. Яго завуць Морс. Яму ўжо 10 гадоў. Морса нам падарылі яшчэ да майго нараджэння. Мой сабака вельмі добры і ласкавы. Морс любіць хадзіць на шпацыры, а таксама гуляцца з гумовымі цацкамі для сабак.

Аўтар Арцём

Жужа

Калі мая маці была маладой дзяўчынай, у яе жыла котка Жужа.

Аднойчы Жужа адчыніла шафу з крупамі ды скінула іх на падлогу. Паколькі коткі не харчуюцца крупамі, то кемлівая Жужа пачала... коўзацца на крупах, як на лядовым катку! У самы разгар весялосці да коткі завітала нязваная госця – мая матуля, якая бязлітасна прыпыніла радаснае коўзанне на імправізаваным катку.

НАШЫ ГАДАВАНЦЫ

Аўтарка Соф'я

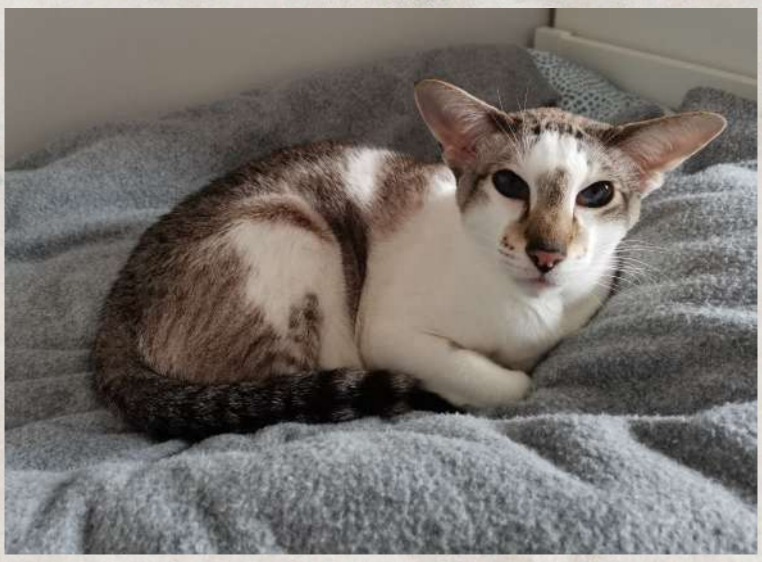

Оскар

У нас дома жыве кот. Яго завуць Оскар. Яму ўжо амаль дзесяць гадоў. Оскар мае бела-карычнева-чорную поўсць.

Оскар - надзвычай спакойны ды рахманы кот: ніколі нічога не падрапаў і не пагрыз.

Наш гадаванец вельмі любіць праводзіць час з людзьмі. Спіць Оскар выключна ў ложку з бацькамі, прычым пасля порцыі пяшчотных пагладжванняў ён забіраецца пад коўдру і салодка засынае.

Аўтарка Люба Баркун

Сіма

У нас дома доўгі час жылі ажно тры коткі: Сіма, Мойка і Масяня.

Старэйшую котку звалі Сіма. Мы забралі яе ў Мінск з Радашковічаў - гарадскога пасёлка, у якім жыла мая прабабуля. Яшчэ маладой котачкай Сіма прыбілася да вясковага дома прабабулі Жэні. Мой дзядуля Міша часта наведваў сваю маму і не чуў, каб Сіма хоць некалі мяўкала.

Аднойчы дзядуля здзіўлена звярнуўся да прабабулі: "Гэта котка ніколі не мяўкае!". Тады Сіма павярнулася да яго, паглядзела проста ў вочы і гучна ды выразна сказала: "МЯЎ!". Акрамя таго, калі Сіма хацела выйсці на двор, а дзверы былі зачыненыя, яна скокала на ручку, павісала на ёй, і дзверы адчыняліся.

Сіма пражыла доўгае і шчаслівае жыццё - яна была з намі дваццаць гадоў!

ДЛЯ САМЫХ ЦІКАЎНЫХ

Аўтарка Люба Баркун

Рэкі Беларусі

У Беларусі працякае больш за 20 тысяч рэк. Усе гэтыя рэкі ўпадаюць у два моры: Чорнае ці Балтыйскае.

У IX-XII стст. па найбуйнейшых рэках Беларусі - Дняпры і Дзвіне - праходзіў старажытны шлях "з варагаў у грэкі". Гэты водны ды сухапутны гандлёвы шлях злучаў Балтыйскае і Чорнае моры, дазваляў перавозіць разнастайныя тавары ў абшарах ад Скандынавіі да Візантыі. На шляху "з варагаў у грэкі" ўзнікалі буйныя гарады, якія развіваліся і багацелі за кошт гандлю: Кіеў, Віцебск, Полацк, Ноўгарад.

Злучы рэкі Беларусі з іх назвамі

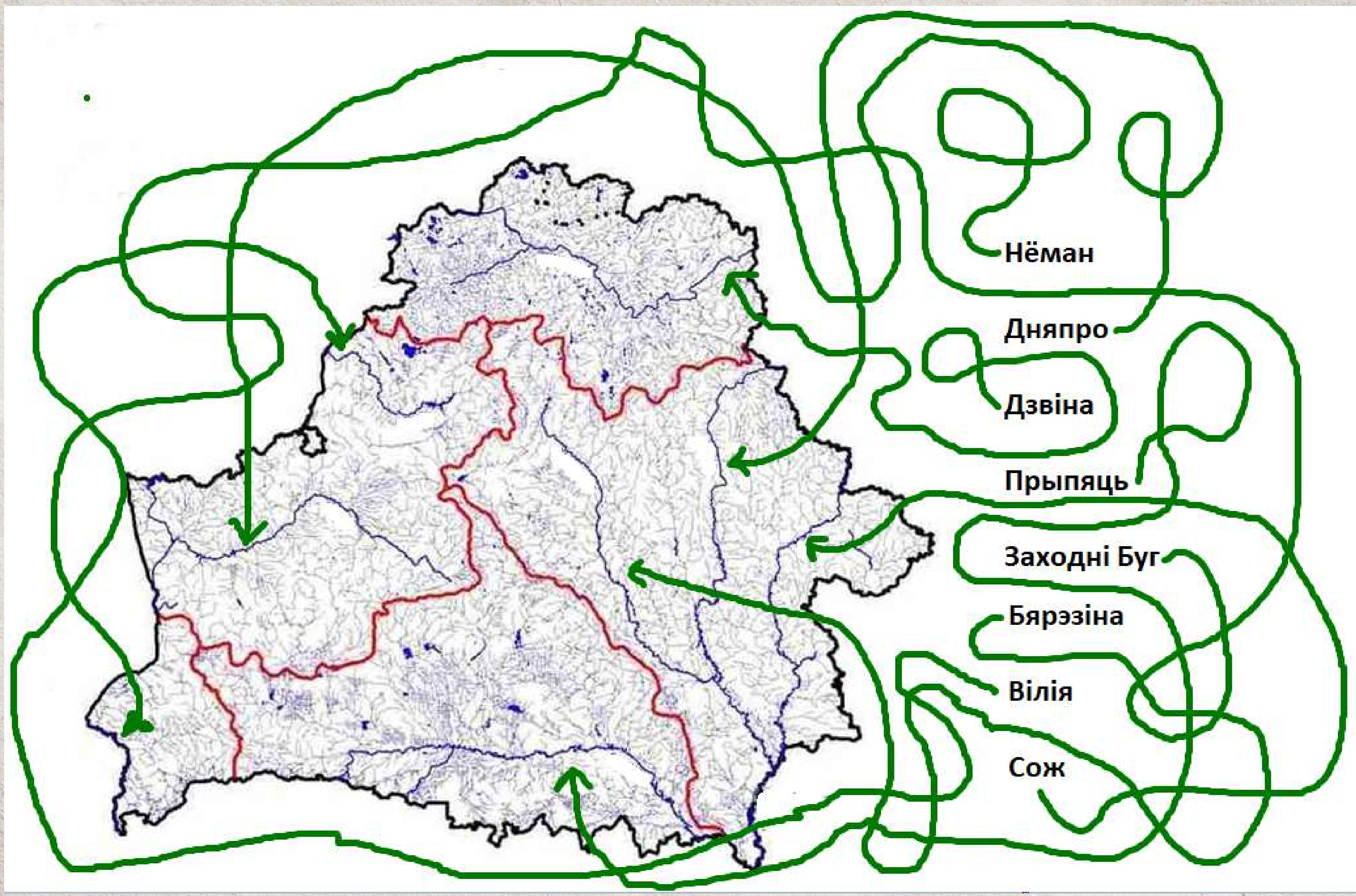

ДЛЯ САМЫХ ЦІКАЎНЫХ

Аўтарка Люба Баркун

Мора Герадота

На поўдні Беларусі, на Палессі, працякае рака Прыпяць. Увесну яна выходзіць за свае берагі і затаплівае навакольныя палі, дубровы, дарогі ды нават вёскі. Параўнайце, як выглядае Прыпяць улетку і ўвесну.

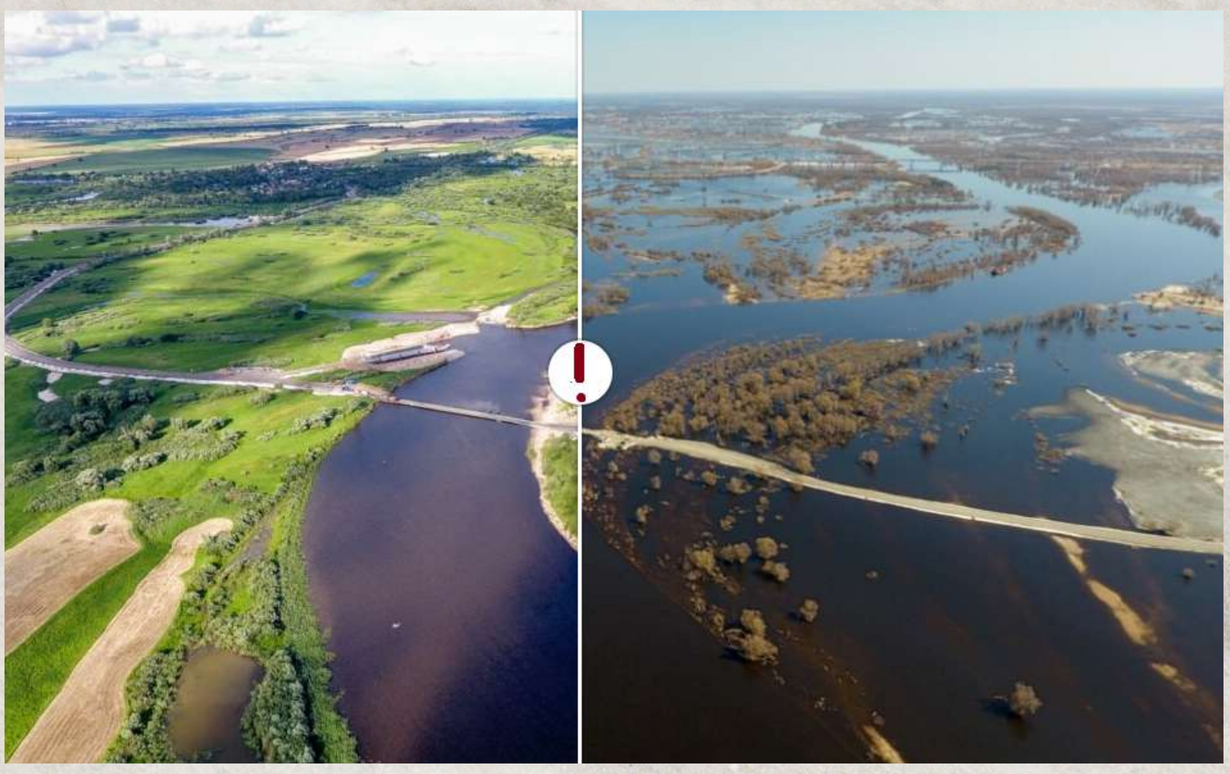

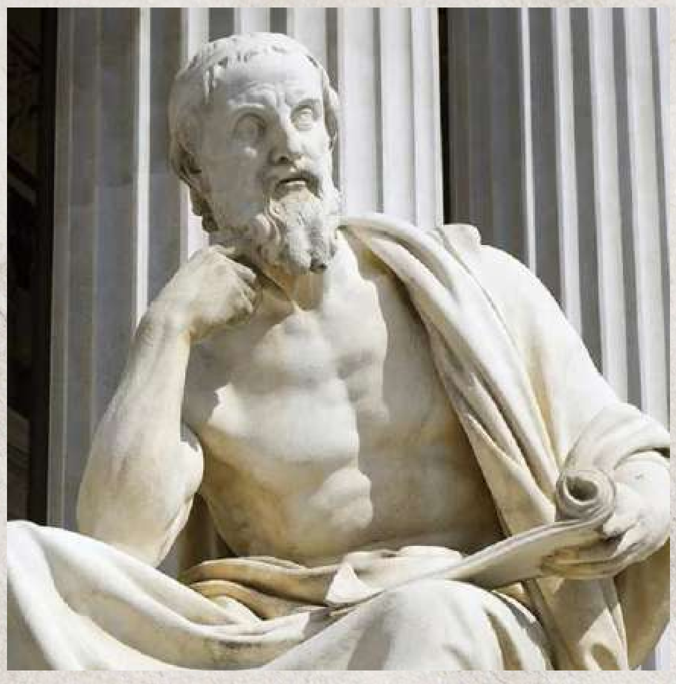

Магчыма, менавіта басейн ракі Прыпяць старажытнагрэчаскі гісторык Герадот амаль дзве з паловай тысячы гадоў таму называў морам. Падобна, што пасля сыходу апошняга ледавіка 12.000-10.000 гадоў таму назад, практычна ўвесь поўдзень Беларусі займала велізарнае возера, якое вельмі марудна, але забалочвалася. Аднак, і сёння разліў Прыпяці нагадвае нам пра старажытнае "Беларускае мора".